

Un puternic, emoționant și plin de
modestie îndemn la luptă.

— TARA WESTOVER

TRADUSĂ ÎN
33 DE LIMBI

UN MOMENT DE ASCENSIUNE

*Cum emanciparea femeii
schimbă lumea*

**MELINDA
GATES**

CAPITOLUL I

Ascensiunea unei idei strălucite, trecute cu vederea de ceilalți

Dați-mi voie să vă spun câte ceva despre mine. Am absolvit Ursuline Academy, un liceu catolic de fete din Dallas. Înainte să absolv, am vizitat campusul Universității Duke și am rămas impresionată de departamentul de informatică. Am știut imediat că asta vreau să fac. M-am înscris la Duke și am absolvit cinci ani mai târziu cu o diplomă în informatică și economie și un master în afaceri. Apoi am primit o ofertă de job de la IBM, unde lucrasem mai multe veri la rând, dar am preferat în schimb să mă angajez la o companie mai mică de software, numită Microsoft. Am lucrat nouă ani acolo, în diverse funcții, ajungând în cele din urmă să ocup postul de manager general pe produse informatice. În prezent, mă ocup de acte de caritate și îmi petrec majoritatea timpului căutând modalități de a îmbunătăți viețile oamenilor – și făcându-mi deseori griji în privința celor pe care îi voi dezamăgi dacă nu îmi fac bine treaba.

În plus, sunt soția lui Bill Gates. Ne-am căsătorit de revelion, în 1994. Avem trei copii.

Aceasta este povestea pe scurt. Acum dați-mi voie să vă spun o poveste mai lungă – despre drumul meu către emanciparea femeilor și despre cum, în timp ce mă străduiam să îi ajut pe ceilalți, am fost și eu ajutată la rândul meu.

În toamna anului 1995, la aproape doi ani de la nunta mea cu Bill și în timp ce ne pregăteam să plecăm într-o călătorie în China, am descoperit că sunt însărcinată. Călătoria aceea în China însemna foarte mult pentru noi. Bill rareori își întrerupea munca la Microsoft, și urmau să ni se alătore și alte cupluri. Nu voiam să ratez călătoria, așa că m-am gândit să-i spun lui Bill abia la întoarcere. Vreme de o zi și jumătate, mi-am zis, *Voi păstra veștile pentru mai târziu*. Apoi mi-am dat seama, *Nu, trebuie să-i spun, în caz că se întâmplă ceva*. Și pentru că, la urma urmelor, *Este și copilul lui, nu doar al meu*.

Când i-am dat vestea, într-o dimineață, înainte să plece la muncă, Bill a avut două reacții. Mai întâi a fost încântat să audă că va fi tată, apoi m-a întrebat: „Adică te-ai gândit să nu-mi spui? Vorbești *serios?*“

Nu durase prea mult până să iau prima mea decizie parentală total neinspirată.

Ne-am dus în China și am avut parte de o călătorie minunată. Sarcina nu ne-a afectat programul, mai puțin atunci când am vizitat un muzeu vechi din China de Vest și custodele a ridicat capacul unui sarcofag; mirosul m-a făcut să mă năpustesc afară ca să-mi înăbuș un acces de greață matinală – despre care am aflat ulterior că se poate manifesta în orice moment al zilei! Una dintre prietenele mele, care m-a văzut alergând spre ieșire, și-a spus în sine ei, *Melinda este însărcinată*.

Când am plecat din China, Bill și cu mine ne-am despărțit de restul grupului ca să petrecem puțin timp singuri. În timpul unei

conversații, l-am șocat pe Bill când i-am spus: „Uite ce e, nu am de gând să mă întorc la muncă după ce se naște copilul.“ A rămas mut de uimire. „Cum adică nu te mai întorci la muncă?“ Și i-am răspuns: „O ducem suficient de bine cât să nu mai fie nevoie și de salariul meu. Așa că singurul lucru la care trebuie să ne gândim este: ce fel de familie vrem să avem? Tu nu o să-ți reduci orele de muncă și eu nu văd cum aș putea să-mi fac treaba bine la slujbă și în același timp să am grijă de un copil.“

Motivul pentru care vă reproduc întocmai schimbul de replici cu Bill este simplu – vreau să subliniez un lucru extrem de important de la bun început: pe vremea când m-am confruntat prima dată cu provocările statutului dublu de femeie de carieră și de mamă, mai aveam încă multe de învățat. Când venea vorba despre cuplurile cu copii, modelul meu personal – și nu cred că era un model foarte conștient – era că bărbații muncesc și femeile stau acasă. Sincer vă spun, cred că este minunat dacă femeile vor să stea acasă. Dar ar trebui să fie o opțiune personală, nu un lucru pe care îl facem pentru că ni se pare că nu avem de ales. Nu regret decizia pe care am luat-o. Aș proceda la fel. La vremea respectivă, însă, am presupus pur și simplu că acesta este rolul femeilor.

De fapt, prima dată când am fost întrebată dacă sunt feministă, nu am știut ce să răspund, pentru că nu mă considerasem feministă până atunci. Nici nu cred că știam ce înseamnă. Asta se întâmpla pe vremea când fiica noastră Jenn nu împlinise încă un an.

Douăzeci și doi de ani mai târziu, sunt o feministă înflăcărată. Pentru mine, lucrurile sunt simple. Să fii feministă înseamnă să crezi că *fiecare* femeie ar trebui să fie capabilă să-și exprime părerea și să-și exploateze potențialul, și că femeile și bărbații ar trebui să-și unească forțele ca să dărâme barierele și să demonteze prejudecățile care le împiedică pe femei să evolueze.

Cu zece ani în urmă, nu aş fi putut să declar acest lucru cu aceleaşi convingere. Am ajuns la această concluzie după mulţi ani în care le-am ascultat pe femei – deseori femei în situaţii extrem de dificile, ale căror poveşti m-au învăţat cum se ajunge la inegalitate şi cum pot evolua fiinţele umane.

Dar n-am aflat aceste lucruri decât mult mai târziu. Atunci, în 1996, priveam totul prin lentila rolurilor de gen pe care le cunoşteam, aşa că i-am spus lui Bill: „Nu mă întorc la serviciu.“

Decizia mea l-a pus pe Bill într-o situaţie dificilă. Jobul meu la Microsoft era o componentă esenţială a relaţiei noastre. Bill înfiinţase Microsoft în 1975 împreună cu altcineva. Eu mă alăturasem echipei în 1987, eram singura femeie din prima grupă de absolvenţi de master. Ne-am cunoscut la scurt timp după aceea, la un eveniment organizat de companie. Eram plecată la New York cu treburi pentru Microsoft, iar colega mea de cameră (ne combinam pe vremea aceea ca să economisim bani) m-a invitat la o cină despre care nu ştiam că urma să aibă loc. Am ajuns târziu şi toate mesele erau ocupate, cu excepţia uneia, la care rămăseseră două scaune libere, unul lângă altul. M-am aşezat pe unul dintre ele. Câteva minute mai târziu, a ajuns şi Bill şi s-a aşezat pe celălalt.

Am stat de vorbă în seara aceea şi am simţit că i-am stârnit interesul, dar n-am mai auzit nimic de el o vreme. Apoi, într-o sâmbătă după-amiază, ne-am întâlnit întâmplător în parcare a firmei. A intrat imediat în vorbă cu mine şi mi-a propus să ieşim împreună de vineri în două săptămâni. Am izbucnit în râs şi i-am spus: „Nu e suficient de spontan pentru mine. Invită-mă din nou peste două săptămâni“, şi i-am dat numărul meu de telefon. Două ore mai târziu, m-a sunat acasă şi m-a întrebat dacă vreau să ieşim în oraş în seara aceea. „E suficient de spontan pentru tine?“ m-a întrebat.

Am descoperit că avem multe în comun. Ne plăceau amândurora puzzle-urile şi eram amândoi extrem de competitivi. Aşa că făceam

concursuri de puzzle și ne întreceam la jocuri de matematică. Cred că l-am pus pe gânduri când l-am bătut la un joc de matematică și când am câștigat prima dată la Clue, jocul în care trebuie să deduci făptașul, locul și arma crimei. M-a îndemnat să citesc *Marele Gatsby*, cartea lui preferată, și o citisem deja, de două ori. Poate că atunci a știut că și-a întâlnit perechea. Perechea lui *romantică*, așa cum îi plăcea lui să spună. Am știut la rândul meu că mi-am întâlnit perechea când i-am văzut colecția de discuri – o mulțime de Frank Sinatra și Dionne Warwick. Când ne-am logodit, cineva l-a întrebat pe Bill: „Cum te simți când ești cu Melinda?“, iar el a răspuns: „Uimitor, mă face să vreau să mă căsătoresc.“

Bill și cu mine mai credeam amândoi în puterea și importanța software-ului. Știam că dacă vom crea programe pentru computerele personale, le vom conferi oamenilor puterea informatică pe care o dețineau deja instituțiile, iar democratizarea informatică avea să schimbe lumea. Acesta era motivul pentru care mergeam cu atâta plăcere la Microsoft în fiecare zi – cream software în ritm amețitor.

Era limpede, însă, în urma discuțiilor legate de venirea pe lume a copilului, că zilele noastre împreună la Microsoft se apropiau de sfârșit – că nici măcar după ce aveau să mai crească copiii nu erau șanse prea mari să îmi reiau munca. Mă luptasem cu ideea dinainte de a rămâne însărcinată și o dezbătusem cu prietene și colege, dar în clipa în care a apărut Jenn, decizia mea era deja luată. Bill nu a încercat să mă facă să mă răzgândesc. Nu făcea decât să mă întrebe încontinuu: „*Serios?!*“

Când mai era un pic până să se nască Jenn, Bill a început să mă întrebe: „Bine, și-atunci ce ai de gând să faci în continuare?“ Îmi plăcea atât de mult ce făceam, încât nu-și imagina că aș putea renunța la acea parte din viața mea. Se aștepta să mă reapuc de treabă imediat după ce o nășteam pe Jenn.

A avut dreptate. Am început curând să caut o activitate creativă care să mi se potrivească. Când am plecat de la Microsoft, marea mea pasiune era să ajut fetele și femeile să se implice mai mult în tehnologie, pentru că tehnologia mă ajutase atât de mult pe mine în liceu, facultate și în carieră.

Profesorii de la Ursuline ne-au insuflat respectul pentru dreptate socială și ne-au impus standarde ridicate de studiu – dar școala nu depășise încă prejudecățile legate de gen specifice acelor vremuri, proeminente și la ora actuală. Ca să vă faceți o idee: exista în zonă și o școală catolică pentru băieți, Jesuit Dallas, iar școlile noastre erau considerate înrudite. Noi, fetele, mergeam la Jesuit pentru ore de algebră și fizică, iar băieții veneau la Ursuline ca să ia lecții de dactilografie.

Înainte de ultimul meu an de studii, profesoara de matematică, doamna Bauer, a văzut computerele Apple II+ la o conferință de matematică din Austin și la întoarcere a spus: „Trebuie să luăm și noi așa ceva pentru fete.“ Directoarea, Sora Rachel, a întrebat: „Ce să facem cu ele dacă nu știe nimeni să le folosească?“ Doamna Bauer a răspuns: „Dacă le cumpărați, o să învăț eu, apoi am să le învăț și pe ele.“ Așa că școala a făcut o gaură serioasă în buget și a achiziționat prima serie de computere personale – cinci la număr pentru un total de 600 de fete, plus o imprimantă termică.

Doamna Bauer și-a petrecut timpul și și-a cheltuit banii conducând până la Universitatea North Texas State ca să studieze informatică noaptea și să ne-o poată preda nouă ziua. Până la urmă, ea s-a ales cu diploma de master, iar noi ne-am ales cu o distracție pe cinste. Am creat programe care să ne ajute să rezolvăm probleme de matematică, să transformăm numere dintr-o bază în alta și să creăm grafice animate. Pentru unul dintre proiecte, am programat un *smiley face* pătrat să se miște pe ecran în același ritm cu melodia Disney „It’s a Small World“. Era ceva rudimentar – pe-atunci,

computerele nu erau suficient de evaluate din punctul de vedere al graficii –, dar eu nu știam că era rudimentar. Eram mândră de ceea ce realizasem!

Așa am aflat că iubesc computerele – cu un pic de noroc și grație devotamentului unei profesoare minunate, care a spus: „Trebuie să luăm așa ceva pentru fete.“ A fost prima persoană care a susținut implicarea femeilor în domeniul tehnologiei, și aveam să descopăr în anii care au urmat că aveam nevoie de multe persoane ca ea. Pentru mine, facultatea a însemnat să scriu cod alături de băieți. Primul meu an ca masterandă la MBA a însemnat să lucrez într-un mediu exclusiv masculin. Când m-am dus la Microsoft pentru interviurile de angajare, printre manageri se găsea o singură femeie, lucru care nu mi s-a părut deloc în ordine.

Îmi doream ca și femeile să aibă parte de aceste oportunități, iar această inițiativă a devenit nucleul primei acțiuni de caritate în care m-am implicat – la scurt timp după ce s-a născut Jenn. Mi se părea normal să colaborăm cu școlile din districtele locale și să dotăm școlile publice cu computere care să le permită fetelor să se familiarizeze cu tehnologia. M-am implicat trup și suflet în acest proiect și am ajutat mai multe școli să aibă acces la computere. Dar cu cât mă implicam mai mult, cu atât mai clar îmi era că avea să coste foarte mult să extind accesul la computere al fiecărei școli din țară.

Bill crede cu tărie că toată lumea ar trebui să beneficieze de tehnologie și, la vremea respectivă, Microsoft lucra la un proiect de dimensiuni reduse prin care se urmărea înlesnirea accesului la internet prin dotarea bibliotecilor cu computere. La încheierea proiectului, Microsoft a programat o ședință ca să-i prezinte rezultatele lui Bill, iar el mi-a spus: „Hei, ar trebui să vii să ascuți și tu. E vorba despre un lucru care ne-ar putea interesa pe amândoi.“ După ce am aflat statisticile, am exclamat amândoi: „Uau, poate ar trebui să aplicăm chestia asta la nivel național. Ce crezi?“

Cartea este o imperioasă pledoarie pentru o societate cu drepturi egale, în care femeile să fie tratate cu respectul cuvenit și prețuite la toate nivelurile sociale. Mai mult, este un îndemn la unitate, integrare și înfrățire. Avem nevoie de astfel de mesaje mai mult ca niciodată.

— MALALA YOUSAFZAI

În ultimii 20 de ani, Melinda Gates și-a asumat misiunea de a găsi soluții pentru nevoile stringente ale multor oameni aflați în impas, indiferent de țara în care trăiesc. În timpul călătoriilor sale, un lucru a devenit evident: o societate nu se poate dezvolta dacă femeile sunt lăsate în urmă.

Melinda ne oferă lecțiile învățate de la oamenii deosebiți pe care i-a întâlnit. Așa cum scrie în Introducere: „Iată motivul pentru care am scris această carte: ca să împărtășesc poveștile celor care au dat un țel și o semnificație vieții mele. (...) Chemarea noastră este să schimbăm statutul femeilor.”

Povestea Melindei conține informații uimitoare, atrăgând atenția asupra unor probleme vitale – de la căsătoriile cu minore la interzicerea accesului la contraceptive și la inegalitatea de gen la job. Și, pentru prima oară, autoarea scrie despre viața ei personală și despre lupta pentru egalitate în propria căsnicie. Nu în ultimul rând, subliniază faptul că nu au existat niciodată atât de multe oportunități de a schimba lumea și pe noi înșine.

Cu emoție, candoare și grație, ne prezintă femeii remarcabile și ne demonstrează puterea legăturilor dintre oameni. Când îi ajutăm pe alții să se ridice, aceștia, la rândul lor, ne oferă prilejul unui moment de ascensiune.

